

TLAČOVÁ SPRÁVA

Slováci málo triedia, menej odpadu vieme dosiahnuť jednoduchými zmenami priamo doma

Priemerný obyvateľ Slovenska vyprodukoval za minulý rok podľa údajov Štatistického úradu až 446 kilogramov komunálneho odpadu, čo bolo v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi opäť viac. Pozitívnu správou je, že viac ako polovica z toho neskončila na skládke, ale odpad sme dokázali vytriediť.

Aj keď sa trend znižovania skládkovania zlepšuje, oproti vyspelým krajinám máme stále čo zlepšovať. Príkladom nám môže byť najchudobnejší francúzsky región s mestom Roubaix (96-tisíc obyvateľov), kde je takmer polovica obyvateľov nezamestnaná a ktorý nemá veľké možnosti, ako bojovať s odpadom. Obce v tomto kraji zároveň nedokážu spracovať vytriedený odpad tak, aby recyklovaním znížili jeho množstvo. Napriek tomu našli s pomocou organizácie **Zero Waste Europe** možnosti, ako doterajšie skládky nezáväčšovať.

Slabá odozva od iných miest

Miestne zastupiteľstvo, ktoré sa pokúšalo túto neľahkú situáciu zmeniť, čelilo veľkej výzve – **znížiť množstvo produkovaného odpadu v regióne**. Jedným zo zástupcov mesta Roubaix bol Alexandre Garcin, ktorý chcel vybudovať zelené mesto s minimálnou produkciou odpadu. Napriek veľkej snahe nikto nepodporil návrhy, ktorými by sa predchádzalo tvorbe odpadov, nakoľko riešenie nevzbudilo veľký záujem v susedných regiónoch.

„Istú podobu môžeme vidieť aj so slovenskými mestami a obcami. Avšak, aj u nás sa v samosprávach dostáva do popredia záujem o odpadové hospodárstvo. Keďže poplatky za odvoz a likvidáciu odpadov budú naďalej stúpať, predpokladáme, že problematike znižovania množstva vyprodukovaného odpadu sa bude venovať čoraz viac našich miest a obcí,“ hovorí Martina Gaislová, odborníčka na komunálny odpad z portálu menejodpadu.sk.

Vždy sa nájde riešenie

Ako však zlepšiť odpadové hospodárstvo s minimálnou podporou? Dôležité bolo **zmeniť stratégiu**. Keďže Roubaix nemal skúsenosti so zberom a spracovaním triedeného odpadu, novým riešením bolo zamerať svoju pozornosť na **občanov a ich životný štýl**. Vzniklo tak „zelené mesto“ s vlastným ekosystémom, v ktorom je všetko prepojené a všetko má zmysel. Domácnosti, podniky, miestne úrady, ale aj školy vytvorili fungujúci systém, kde všetci navzájom spolupracujú a predchádzajú vzniku odpadu.

Aby celý systém mohol začať efektívne fungovať, so zmenou začali priamo v domácnostiach. Zaviesť udržateľný životný štýl však nie je tak jednoduché, ako by sa na prvý pohľad zdalo. **V roku 2015 spustilo mesto projekt s vyše sto domácnosťami, ktoré prijali 12-mesačnú dobrovoľnícku výzvu udržateľného spôsobu života**. Cieľom bolo, aby rodiny znížili svojou činnosťou produkciu odpadu na polovicu a to pomocou vzdelávania na rôznych workshopoch, zavedením kompostovania alebo rozumným nakupovaním. Tieto domácnosti však neboli

jediné, ktoré projekt ovplyvnil. Svojim správaním nepriamo zapojili aj ďalších susedov, známych alebo priateľov.

Dobrovoľníci bola rôznorodá skupina obyvateľov, ktorí mali rozdielny vek, pochádzali z rôznych typov domácností, mali rôzne profesie, vzdelanie i príjem. Jednou z nich bola aj Andrée, ktorá najprv neprikladala bezobalovému životnému štýlu veľký význam, no rozhodla dať projektu šancu. Jej náklady na stravu pred projektom dosahovali viac ako 500 eur mesačne. To sa však zmenilo hneď, ako sa jej domácnosť zapojila do projektu. Výsledkom boli **znížené nákladov o polovicu, lepšie plánovanie a pestovanie vlastnej zeleniny na záhradke**.

Ruka v ruke s informovaním obyvateľov nezaostávali ani vzdelávacie aktivity pre škôlky a školy. Do pilotného projektu sa zapojili štyri školy. Zmeny nezasiahli len jedálne, ktoré sa učili **variť bez plytvania**, ale aj zhodnotenie zvyškov z potravín **v záhradných kompostéroch**. Do projektu bez odpadu sa zapojila aj radnica, aby podporila všetkých obchodníkov v bezodpadovom životnom štýle. Vybraní obchodníci sa zároveň stali poradcami, ktorí poskytujú bezplatné informácie a podporu projektu.

Bezobalové mesto na dosah

Domácnosti, ktoré výzvu prijali, nielenže výrazne znížili produkciu odpadu, ale tiež ušetrili na nákladoch na bývanie. Napríklad Andrée dokázala nielen **ušetriť náklady na potraviny**, no zároveň **znížila produkciu svojho odpadu o polovicu**. Niektoré domácnosti znížili jeho produkciu až o 80 percent. Najlepším výsledkom projektu je však skutočnosť, že do výzvy sa dobrovoľne zapájajú samotní obyvatelia, čím sa rýchlo naplňa vízia bezobalového mesta.

Výsledky chudobného mesta vo Francúzsku časom nepresvedčili len jej občanov, ale aj okolie. Príkladom je mesto Lille, ktoré taktiež uvažuje o podobnom projekte. Skúsenosti z Roubaix potvrdzujú staré známe „kde je vôľa, tam je cesta“, pretože napriek všetkým problémom sa podarilo nájsť inovatívny spôsob, ako pracovať na nulovom odpade. *„Francúzskemu regiónu sa napriek prvotným problémom podarilo dosiahnuť skvelé výsledky. Podľa hierarchie odpadov ide o najlepší spôsob nakladania s odpadom – žiaden neprodukovať, teda predchádzať jeho vzniku. A ak už nejaký vyprodukuje, mali by sme ho vedieť pripraviť na opätovné použitie,“* uzatvára Martina Gaislová.

Kontakt

Tomáš Halán
pr@menejodpadu.sk
mobil: 0911 396 462